

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/115

Karar No : 1980/176

ÖZET: Politik ve ideolojik sâikle işle
meyen veya bu tür suçlarla genel ve or-
tak amaç içinde bağlantılı olmayan dava-
ların Adli Yargı yerinde görülmesi gere-
tiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mevlüt Albayrak, Mustafa Yıldız

O L A Y : 15.7.1979 günü Bafra'da TÜB-DER binası yanındaki evlerinin önünde kar-

deşi ve bir arkadaşı ile oturmakta olan Mehmet Arıcı, ideolojik nedenle çatışmaya giren
gruplardan birinin tabancasından çıkan kurşunla vurularak öldürülmüştür. Bafra C.Savcılığı
20.11.1979 günlü iddianamesinde; sanıkların 27 Mayıs Parkına doğru gezmek için yaya olarak
TÜB-DER binası yanından geçerken bu bina önünde oturan ve kimliği belirlenemeyen kişinin
sanıklara ateş etmesi üzerine sanıklarında ruhsatsız tabancalarını çekerek karşılıklı bul-
duklarını, bu sırada Mehmet Arıcı'nın isabet alarak öldüğünü, sanıkların olay yerinden
kaçtığını, daha sonra sanıkların yakalandığını, bu olaydan sonra TÜB-DER binası yakınında
bir polis memurunun çıkan silahlı çatışma sonunda yaralandığını, ileri sürerek, sanıkların
"Faili gayri muayyen olacak şekilde adam öldürmek ve 6136 sayılı Yasa'ya aykırı davranmak
suçlarını işlediklerinden bahisle Türk Ceza Yasası'nın 51., 52., 448., 55/3., ve 6136 sayı-
lı Yasa'nın 13/1. maddesine göre cezalandırılması istemiyle Bafra Ağır Ceza Mahkemesi'ne
kamu davası açmıştır.

Bafra Ağır Ceza Mahkemesi, 7.2.1980 gününde 1979/171-1980/19 sayı ile; olayın poli-
tik görüş ayrılığından kaynaklandığı, sanıklara atılı suçların; sıkıyönetim ilânına neden
olan yaygın şiddet eylemlerinden olduğu, 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde "genel ve or-
tak amaç içinde bağlantılı" dan söz edilerek görevli yargı yerinin buna göre belirlenmesi-
nin öngörüldüğü, aynı yasa'nın 13. ve 15. maddeleri uyarınca suçun, sıkıyönetim ilânına ne-
den olan suçlardan olması ve bu tür suçlarla genel ve ortak amaçta içinde işlenmesi koşu-
luyla sıkıyönetim ilân edilen yerlerin dışında işlenmesi halinde dahi sıkıyönetim askeri
mahkemelerinde görülmesi gerektiği, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının da aynı doğrultuda
olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir. Bu karara, mahkeme başkanı; sanıkları at-
lı suçların ideolojik ve politik amaçla işlendiğini gösteren kanıt bulunmadığı, sıkıyöneti-
min, yaygın şiddet eylemlerinin kesin belirtilerinin ortaya çıkması nedeniyle ilân edildiği
sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerinin 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddelerinde
gösterildiği, sıkıyönetim ilân nedenlerine ilişkin suçlar dışındakilere bu mahkemelerde ba-
kılmayacağı görüşüyle katılmamıştır.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askerî Mahkemesi, 14.4.1980 gününde 180/65-4 sayı ile; olayın, sıkıyönetim bölgesi dışında Bafra ilçesinde geçtiği, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlara sıkıyönetim mahkemelerinde bakılması koşullarının 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde belirlendiği, olayda bu madde de yer alan koşulların bulunmadığı, çünkü suçun, sıkıyönetim ilân nedenlerine ilişkin olarak işlenmediği ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içinde bağlantılı olmadığının olmadığı ve davaya bakmanın Bafra Ağır Ceza Mahkemesi'ne ait olacağı belirtilerek 247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiş ve karara değin duruşmayı ertelemiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Başkan Ahmet H. Boyacıoğlu, Üye Fethi Özdural, İsmail Oğuz, Hakkı Müderrisoğlu, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un katıldığı 9.6.1980 günlü oturuma, geçici raportör Danıştay Yardımcısı M. İlhan Dinç'in düzenlediği rapor ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; oturuma, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Çanişoğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcılığı yerine katılan Yardımcı Yavuz Öğüt'ün aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görülmüş ve değiştirilmiştir:

Gerek Anayasa'nın 124., gerek sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerini belirleyen 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri hükümleri karşısında olay kısmında oluşmuş ve açıklanan suçun sıkıyönetim ilânına neden olan Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni veya temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemleri niteliğinde, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğu yolunda, politik veya ideolojik bir saikle işlendiği hususlarında dosyada yeterli kanıt bulunmadığına göre, bu davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Bafra Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

Bu görüş [redacted] Şeref Tolungüç ve Hakkı Müderrisoğlu katılmamışlardır. Servet Tüzün ise sonuca başka gerekçe ile katılmıştır.

.... / ....

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Bafra Ağır Ceza Mahkemesi'nin 7.2.1980 günlü, Esas: 1979/171, Karar: 1980/19 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Servet Tüzün'ün gerekçede, Fethi Özđural, Şeref Tolungüç ve Hakkı Müderrisoğlu'nun esasta karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 9.6.198 gününde kesin olarak karar verildi.

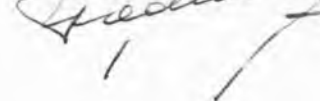
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özđural

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Hakkı Müderrisoğlu

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

İsmet Onur

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/115

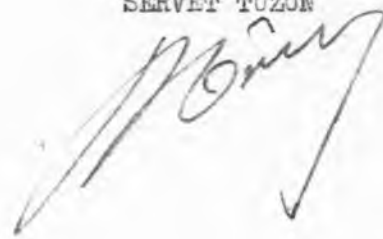
EK ÇERÇİME

Sanıklara isnat olunan eylemlerinden dolayı yargılanmaları gereken görevli ve yetkili mahkemenin tayin ve tesbit edilebilmesi için evveleminde sıkıyönetim askeri mahkemeleri'nin görev ve yetkilerini gösteren 1402 sayılı sıkıyönetim kanunu'nun ilgili maddelerinin değerlendirilmesi gerekir.

Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkileri 1402 sayılı sıkıyönetim kanunu'nun 13.,14., ve 15. maddeleri ile tedvin edilmiştir. Sanıklara isnat olunan suçlar sıkıyönetim ilanından evvel ve sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olduğuna ve sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlara, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılması esas ve usulü aynı kanunun 1728 sayılı kanunun değişik 13. maddesi 2.cümlesinde belirtildiğine ve bu cümlede aynen ".....sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır"denildiğine nazaran, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlara bakabilmesi için dava konusu eylemin, "sıkıyönetim askeri mahkemesi'nin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olarak işlenmiş olması gerekir.

Tetkik konusu fiillerin sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zahire çikaran dava dosyasında bir delil bulunmadığına ve bu durum muvacehesinde yer alan sıkıyönetim askeri mahkemelerince el konulmuş suçla "genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olması"koşulu gerçekleşmediği cihetle, dava konusu fiillere sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşünde olduğumdan; Uyuşmazlık konusu dava dosyasındaki suçları işleyenlerin yargılanmalarının Adli Yargı yerinde görülmesine ilişkin çoğunluk kararına bu gerekçe ile katılıyorum.

ÜYE
SERVET TÜZÜN

G/T.

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/115

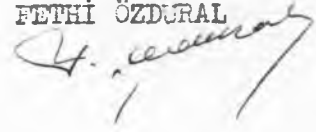
KARŞI OY YAZISI

Sanıkların, TÜB-DER binası önünden geçerlerken kendilerine bir kişi tarafından ateş edilmesi üzerine onların da karşılıklı ateş ettikleri, tabancalarından çıkan bu merminin orada bulunan maktule isabetle vurulup olduğu, sanıklarla maktül hatta karşı taraf arasında kişisel bir neden olmayıp sırf sağ eğilimli olan sanıklarla sol eğilimli olan kişinin ideolojik nedenlerle ve birbirlerini bertaraf etmek maksadıyla silahlarını kullandıkları ve bu olaydan sonra Bafra ilçesinde anarşik bir ortam meydana geldiği, son olayların bu olaydan kaynaklandığı; dosyadaki belgeler ilgili kimselerin ifadeleri ve raportör tarafından düzenlenen rapor içeriğinden anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre, sanıkların eylemleri sıkıyönetim ilanına neden olan yaygın şiddet hareketlerinden ibaret olduğu kuşkusuzdur. Bu itibarla da 1402 sayılı sıkıyönetim Yasasının 13. maddesinde açıklandığı üzere, sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu bu kabil suçlarla aynı amaç içerisinde (ideolojik gaye ile) işlenmiş bulunduğundan, suçun işlendiği yer sıkıyönetim ilan edilenlerin dışında olsa bile sözü edilen madde gereğince davanın sıkıyönetim mahkemesinde görülmesi gerektiği kanısına ile çoğunluk oyuna karşıyız.

ÜYE

FETHİ ÖZDURAL

G/T?

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

KARŞI OY YAZISI

Esas No : 1980/115

Suç sıkıyönetim bölgesi dışında bulunan Bafra Tsb-der binası önünde karşı görüşlü iki grubun, politik ve ideolojik nedenle silahlı çatışması sonucu, gruplardan birinden atılan karışınla bir kişinin vurularak ölmesi ve müdahale eden polis memurunda yaralanmasından ibaret olduğu dosya içeriğinden onlaşmıştır.

Eldeki kanıtlara göre, karşı görüşlü iki grubun silahlı çatışması politik ve ideolojiktir. Kişisel ve tesadüfi değildir. Gruplar da ideolojileri istikametinde örgütlere bağlıdırlar. Eylem niteliği ve türü itibarıyla sıkıyönetim ilan sebebi olan yaygın şiddet eylemlerindedir. Bu eylemlerden amaç açıkca milletin bölünmezliğini içten ve dıştan tehlikeye düşürmek ve Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak, halk ve diğer ideolojilere bağlı kişi ve örgütleri baskı altında tutmak ve hatta tahriptir.

1402 sayılı yasa 13. maddesiyle sıkıyönetim ilanına neden olan bunun gibi şiddet eylemlerine ait davaların sıkıyönetim ilanından evvel ve sıkıyönetim bölgesi içinde bulunması da, sıkıyönetim mahkemelerinde görülmesi prensibini getirmiştir.

Yukarda bildirdiğimiz nedenlerle bu davaya bakma görevinin Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 numaralı Askeri mahkemesine ait olduğu kanısında bulunduğumuzdan, çoğunluğun kararına katılamıyoruz. 9.6.1980

Üye
Şeref Tolungüç

Üye
Hakkı Müderrisoğlu

G/T.